

Bemærkninger til forslaget

I forbindelse med behandlingen af lovforslag nr. L 183 om ændring af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v. (Opbevaringstid for nedfrosne æg), folketingsåret 1999-2000, stillede Kristeligt Folkeparti et ændringsforslag, der havde til hensigt at forbyde personer, der ikke er læger eller under en læges ansvar, at tilbyde kvinder insemination. Ændringsforslaget blev vedtaget af et flertal bestående af V, KF, DF og KRF med flere. Lovforslaget blev dog i sin helhed forkastet ved tredjebehandlingen af lovforslaget, og dermed bortfaldt de vedtagne ændringsforslag, se Folketingstidende 1999-2000, forhandlingerne side 4832, 8206 og 8700, tillæg A side 5009 og 5015 og tillæg B side 819 og 1363.

Med den ændrede sammensætning af Folketinget ser forslagsstillerne nu en mulighed for at få gennemført et forbud mod insemination, der ikke foretages af en læge eller under en læges ansvar.

Insemination er overførelse af sæd til et æg på anden måde end gennem samleje, typisk ved at indføre sædcellerne i livmoderen via et tyndt plastikrør, som føres op igennem livmoderhalsen. Nogle gange bliver kvinden forud for selve inseminationen hormonstimuleret med henblik på at frembringe flere æg end det ene, som dannes i en naturlig cyklus. Desuden bliver mandens sædceller i nogle tilfælde »vasket«, så man høster de mest bevægelige sædceller, som efter behandlingen bevæger sig endnu bedre.

Forslaget er for det første begrundet i hensynet til overholdelsen af intentionen i § 3 i loven om kunstig befrugtning, hvorefter det kun er kvinder, som er gift eller lever sammen med en mand i et ægteskabslignende forhold, der må tilbydes kunstig befrugtning. Parforholdskravet gælder dog kun, når behandling foretages af en læge eller under en læges ansvar. Insemination betragtes af Sundhedsstyrelsen som en enkel og ufarlig teknik, der let kan udføres uden lægelig medvirken. Man har derfor hverken fundet det nødvendigt eller hensigtsmæssigt at stille krav om, at behandlingen kun må udføres af en læge eller under en læges ansvar.

Ud over parforholdskravet i lovens § 3 er det også muligt at omgå alderskravet i § 6, hvis insemination ikke foretages af en læge eller under en læges ansvar. Det fremgår af § 6, at kunstig befrugtning ikke må finde sted i de tilfælde, hvor den kvinde, der skal føde barnet, er ældre end 45 år.

Når insemination udføres af personer, der ikke er læger, er disse heller ikke underlagt de regler, Sundhedsstyrelsen har udarbejdet, og som ellers gælder, for så vidt angår kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling m.v. I Sundhedsstyrelsens vejledning nr. 15057 af 30. september 1997 til landets læger om kunstig befrugtning og anden reproduktionsfremmende behandling er der for eksempel forskrifter vedrørende kontrol af donorsæd med henblik på at undgå (arvelige) sygdomme. Der er desuden forskrifter vedrørende antal børn efter samme donor og en anbefaling om, at der bør tilstræbes geografisk spredning m.m. Hvis derfor en klinik eller en enkeltperson giver en kvinde tilbud om insemination uden for lovens område – det vil sige, hvis det ikke er en læge, der foretager behandlingen, eller en person under en læges ansvar – uden at tilgodese disse sundhedsfaglige regler frivilligt, så er der efter forslagsstillerens opfattelse ikke tale om en helt så ufarlig teknik.

Forslagsstillerne mener derfor ikke, at det er rimeligt eller hensigtsmæssigt, at der – uden for lovens område – kan gives kvinder tilbud om kunstig befrugtning ved insemination, når dette giver mulighed for omgåelse af både de etiske regler for kunstig befrugtning, der er fastsat i selve loven, og af de sundhedsfaglige regler for kunstig befrugtning i forbindelse med behandling og diagnostik m.v.

Lovens § 3 (kravet om parforhold) blev indsat efter vedtagelsen af et ændringsforslag ved andenbehandlingen af lovforslag nr. L 5, forslag til lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v., folketingsåret 1996-97. I bemærkningerne til ændringsforslaget stod der således:

»Ved ændringsforslaget sikres det, at FN's børnekonvention, der tager udgangspunkt i barnets tarv, re-